

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ (6-7 класи)
ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО**

Укладач: Дмитрієва І.В.

Київ - 2015

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тематична структура програми

Клас	Тематика курсу	Тема	Кількість годин	Резервний час
5-й клас	У майстернях художників	декоративне малювання. малювання з натури. тематичне малювання. есіди з образотворчого мистецтва.	8 9 9 6	3
6-й клас	Мій мальовничий рідний край	декоративне малювання. малювання з натури. тематичне малювання. есіди з образотворчого мистецтва.	8 11 8 5	3
7-й клас	Світ почуттів у мистецтві	Декоративне малювання. малювання з натури. тематичне малювання. есіди з образотворчого мистецтва.	8 10 8 6	3
8-й клас	Чарівна сила мистецтва. Художній образ	Декоративне малювання. малювання з натури. тематичне малювання. есіди з образотворчого мистецтва.	8 9 9 6	3

--	--	--	--	--

5-й клас
У МАЙСТЕРНЯХ ХУДОЖНИКІВ
 35 годин (1 година на тиждень)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	екоративне малювання	8
2	Малювання з натури	9
3	Тематичне малювання	9
4	Бесіди з образотворчого мистецтва	6
5	Резерв	3
6	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1.	2.	3.
ДЕКОРАТИВНЕ МАЛЮВАННЯ У майстернях народних майстрів. Національні особливості мистецтва народів, що населяють Україну. Вибір формату,	Учень (учениця): <i>виявляє</i> позитивний інтерес до декоративно-прикладного мистецтва; <i>розпізнає:</i>	Сенсомоторний розвиток <i>вчити:</i> - вільно орієнтуватися на площині аркуша паперу; - регулювати рухи пальців і

виявлення головного та другорядного під час створення декоративної композиції. • Колективне оформлення вітальної листівки. • Народна іграшка. Розширення уявлень про особливості декоративного образу тварин. Декорування глиняної іграшки. Збагачення об'ємної форми декором. • Ознайомлення з народним мистецтвом настінного розпису в Україні. Розпис пензлем способом “примокування”. • Декоративні образи Петриківки. Створення сюжетно-декоративної композиції за мотивами петриківського розпису. • Розробка ескізу оголошення, стінної газети, плакату, емблеми тощо (за вибором). • Створення сюжетно-декоративної композиції до Великодніх свят. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Польові квіти”, “Вітальна листівка вчителям та вихователям на честь професійного свята”, “Дивні тварини”, “Чудо-звіри”, “Дивовижні баранці, коники і птахи”, “Українська хата – справжнє диво”, “Чарівний світ Петриківки”, “Стіни в	– твори декоративно-ужиткового мистецтва; – предмети з різним орнаментом та призначенням; – рукописні й друковані букви та шрифти (елементи декоративно-оформлювальної графіки); знає (*на елементарному рівні): – види декоративно-прикладного мистецтва (вишивка, витинанка, кераміка, різьблення); – порядок утворення візерунків і орнаментів; – матеріали та інструменти для декоративного розпису; має уявлення (*без засвоєння термінології) про: – особливості та художні засоби виразності декоративно-прикладного мистецтва; – засоби виразності петриківського розпису; – засоби виразності народного мистецтва настінного розпису;	кисті руки відповідно завдань декоративного зображення; - свідомо користуватися основними художніми матеріалами у процесі створення декоративної композиції; розвивати: – перцептивні дії; – цілеспрямованість зорово-просторового сприймання, зосередження уваги на характерних особливостях предмету чи об'єкта; – тактильні відчуття на основі аналізу фактури поверхні предмета навіпацки; – чуття кольору, пропорційності, гармонії ритму; – дрібну моторику та пластику рук; – графічні дії на основі формування навичок розпису пензлем (олівцем, крейдою) у процесі виконання декоративної (сюжетно-декоративної, декоративно-оформлювальної) композиції в різних техніках. Пізнавальний розвиток вчити:
---	--	--

квітах, пічка квітне. Де цвітіння це привітне? Знають це старі й малі – в Петриківці, у селі...”, “Запрошуємо до свята”, “Верба красна розцвітає, про Великдень сповіщає...” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): - гуаш, акварель, туш, кольорові олівці, крейди, фломастери, ручки, білий чи кольоровий папір тощо; - розпис, “примокування”, інші графічні, живописні й змішані техніки.	– декоративну композицію; – основні види декоративних композиційних схем; аналізує та порівнює (*під керівництвом учителя) види орнаментів, колір і поєднання з формою предметів; уміє (*робить спроби за допомогою вчителя): – виконувати орнаменти, декоративні композиції з геометричних і рослинних елементів у стрічці, квадраті, крузі, застосовуючи осьові лінії; – створювати орнамент на основі рапорту (аплікація, витинанка тощо); – дотримуватися певної послідовності в процесі виконання декоративної композиції; – вибирати гармонійно поєднувані кольори для певного символічного мотиву; – акуратно замальовувати елементи візерунка, дотримуючись контуру зображення;	– характеризувати зміст творів декоративно-прикладного мистецтва, їх основні виразні засоби; – визначати етапи виконання декоративно-образотворчих завдань; – контролювати власні практичні дії та оцінювати результати; – висловлювати найпростіші судження про діяльність народних майстрів; збагачувати уявлення про: – принципи декоративного мистецтва (повторення, чергування, симетрію, стилізацію); – елементарні виражальні можливості декоративної композиції; розвивати: – пізнавальний інтерес в процесі сприймання творів декоративно-прикладного мистецтва з опорою на попередній досвід; – наочно-образного мислення на основі аналізу структури
---	--	--

	– добирати відповідні за шрифтом букви для передачі різного характеру слів-образів; дотримується правил техніки безпеки під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами.	візерунка, порівняння елементів орнаменту між собою за формою, кольором, розташуванням; – уміння обґрунтовувати оцінку результатів образотворчої діяльності, мотивувати оцінку істотними ознаками. Мовленнєвий розвиток розвивати: – виразну функцію мовлення на основі характеристики змісту і виразних засобів декоративної композиції; – плануючу (шляхом називання плану майбутніх дій), супроводжуючу (шляхом називання послідовності дій, що виконуються) та регулюючу (розуміння інструкцій, виконання словесних вказівок, прийняття вербальної допомоги) функцій мовлення. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – інтерес до виробів декоративно-ужиткового мистецтва та естетичну потребу у спілкуванні з ним;
--	---	--

МАЛЮВАННЯ З НАТУРИ • У майстернях графіка та живописця. Матеріали, інструменти та обладнання графіка та живописця. Передавання будови та форми зображуваних об'єктів та предметів графічними засобами. • Розширення уявлень про симетричну форму та роль вісі симетрії в її побудові. • У гостях у майстра натюрморту. Ознайомлення з класичним та сучасним натюрмортом у порівнянні. Імпровізації у створенні натюрморту. • Формування відчуття кольору шляхом змішування основних та отримання похідних кольорів та відтінків. • Використання виражальних можливостей силуетної форми. Ознайомлення з поняттям “кольоровий	Учень (учениця): <i>виявляє</i> позитивний інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; <i>знає</i> (*має елементарні уявлення): – виражальні можливості форми (елементарні пропорції, узгодженість основної форми та деталей); – способи одержання основних і похідних кольорів, їх відтінків; – виражальні особливості різних художніх матеріалів, що застосовуються в образотворчому мистецтві; – способи	– емоційно-особистісне ставлення до твору декоративно-прикладного мистецтва, який аналізується; – організаційні уміння і навички в образотворчо-практичній діяльності; – самостійність у процесі виконання різних образотворчих завдань. Сенсомоторний розвиток <i>вчити:</i> - наслідувати дії вчителя; - вільно орієнтуватися на площині аркуша паперу; - узгоджувати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань зображення з натури; - свідомо користуватися основними художніми матеріалами і техніками під час малювання з натури; <i>розвивати:</i> – тактильне сприймання на основі формування перцептивних дій (умінь обстежувати предмети та об'єкти за формою, забарвленням, розміром,
--	---	---

контраст”. Насиченість силуетної форми деталями, фактурою.

- Асоціативність та образність природних форм у поєднанні з технікою виконання. Передача будови різних природних форм.

- У гостях у художника-анімаліста. Розширення уявлень про пропорції тварин. Відтворення особливостей зовнішнього вигляду тварин під час малювання. Визначення характерних особливостей та пропорцій основної форми та частин.

- Малювання тварин у русі в різних графічних техніках на основі спостереження за їх поведінкою в природі.

- Розширення уявлень про пропорції людської постаті. Відтворення особливостей зовнішнього вигляду та емоційного стану людини під час малювання.

Орієнтовні тематичні завдання (на вибір):

“Осені духмяні подарунки”, “Веселий урожай”, “Лиш айстра у саду цвіте...”, “Симетричні форми”, “Танок метеликів”, “Квіти у вазі”, “Садовий інструмент”, “Коробка з тортом, перев'язана стрічкою”, “На кухонному столі”, “Святковий

силуетно-площинного

зображення квітів та дерев;

- способи зображення елементарної будови тварин, людини;

- поняття симетричної форми та осі симетрії;

має уявлення (*на елементарному рівні) про:

- художні засоби виразності у графіці;

- анімалістичний жанр у живопису;

- роль композиції у натюрморті;

розпізнає настрій, емоційний стан певного художнього образу;

аналізує та порівнює (*за допомогою вчителя):

- основні особливості наочно сприйнятого матеріалу, дотримуючись певної послідовності;

- характерні особливості природних форм та явищ: форму, колір, величину складових частин тощо;

- головні та другорядні складові частини зображуваних

розташуванням у просторі);

- узагальненість, вибірковість, структурність та осмисленість зорово-просторового сприймання на основі визначення й узагальнення головних ознак зображуваних предметів, диференціації їх із несуттєвими;

- цілісність

кольоросприймання;

- правильність, свідомість й узгодженість графічних й живописних навичок.

Пізнавальний розвиток

вчити:

- аналізувати та порівнювати головні та другорядні складові частини наочно сприйнятого матеріалу, дотримуючись певної послідовності;

- порівнювати продукти образотворчої діяльності з об'єктами та предметами зображення;

- контролювати власні практичні дії, оцінювати результати, мотивувати оцінку істотними ознаками;

збагачувати уявлення про:

подарунок”, “Дерева у лісі”, “Вербові котики”, “Плакучі верби, чом вас так назвали?”, “Біля дороги яблуня цвіте...”, “Хто живе у ставку?”, “У пташиному заповіднику”, “Летіла зозуля з яру на долину...”, “Світ тварин”, “Весела дівчинка”, “Сумний невдаха” тощо.

Матеріали та техніка виконання (на вибір):

- кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, кольорові крейди, воскові крейди, вугілля, простий олівець, пастель, білий, кольоровий папір тощо;
- графографія, кляксографія, техніка набризку, монотипія, інші графічні, живописні та змішані техніки.

предметів і об’єктів;

- власний малюнок з об’єктом зображення та елементи зображення між собою;

уміє (*робить спроби під контролем вчителя на елементарному рівні):

- визначати послідовність виконання художньо-образотворчих завдань, контролювати власні практичні дії;

- зображати предмети різної форми у нескладному просторовому положенні;

- елементарно передавати в малюнку будову, об’єм, пропорції (співвідношення довжини та ширини, частин і цілого), кольори зображуваних предметів;

- застосовувати осьову (середню) лінію під час малювання предметів симетричної форми;

- посилено зображувати природні форми у статиці та русі;

- елементарні особливості будови птахів, тварин, людини;

- відображення їх характерних особливостей, пропорцій основної форми та частин на площині.

розвивати:

- наочно-образне мислення на основі аналізу головних та другорядних ознак предметів і явищ за формою, розміром, кольором, порівняння малюнків з натурою або зразком;

- мисленнєві операції аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, планування на основі встановлення функціональних зв’язків між складниками зображуваних предметів та об’єктів.

Мовленнєвий розвиток

- розвивати** комунікативні функції мовлення (розвиток діалогічного мовлення з використанням мовленнєвих засобів комунікації, розвиток монологічного мовлення – аналіз зразка, розповідь про етапи виконання малюнку з натури тощо).

	– створювати художній образ доступними художніми техніками і прийомами. дотримується (*під контролем учителя) правил гігієни та правил культури роботи художніми матеріалами та інструментами.	Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – відчуття захоплення прекрасним і дбайливого ставлення до нього; – емоційно-особистісне ставлення до багатства форм і барв в оточуючому світі та творах мистецтва.
ТЕМАТИЧНЕ МАЛЮВАННЯ • У гостях у художника-пейзажиста. Аналіз та порівняння настрою природи у творах мистецтва. Художньо-образна характеристика розмаїття кольорової природної гами. • Поняття про лінію горизонту. Ознайомлення зі способами взаєморозташування зображених об'єктів відносно одне одного (ближче – більше, далі – менше). • Розширення уявлень про техніку “гратографія”. • Розширення уявлень про цілісність композиції. Виявлення головного в композиції розміром, кольором, тоном. • Створення статичної композиції. Виконання пейзажу в теплих кольорах. Передача плановості простору.	Учень (учениця): виявляє позитивний інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; знає (*має уявлення на елементарному рівні): – художні засоби виразності живопису; – різновиди композиції (статична, динамічна); – засоби відтворення в композиціях краси об'єктів та предметів через форму, композиційний центр, вибір точки зору; – способи взаєморозташування зображених об'єктів відносно одне одного, про лінію горизонту;	Сенсомоторний розвиток вчити: – вільно орієнтуватися на площині аркуша паперу; – координувати рухи пальців і кисті руки під час виконання практичних завдань; – врівноважено виконувати малюнок на площині різними техніками; розвивати: – просторові уявлення; – цілісність, осмисленість, усвідомленість, узагальненість зорово-просторового сприймання на основі спостережень за змінами стану природи, за виразністю форм і рухів тварин (звірів, птахів, комах) та людини;

● Поняття про динаміку. Засоби побудови динамічної композиції із зображенням фігур у русі. ● Контрастне відображення характерів героїв сюжету (добрий – злий, грізний тощо). Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Це листя трепетне на полі голубому...”, “Перед грозою”, (“Пізня осінь. Дощ”), “Чудовий Дніпро”, “Вулиця рідного міста (села)”, “Снігопад”, “Різдвяна ніч”, “Я ладнаю годівнички для горобчика й синички”, “Зимовий (весняний) пейзаж”, “Вікно та пейзаж за ним”, “Вербна неділя”, “У густому лісі”, “У травні праця на полях, на городах, у садках”, “У гостях у казки”, “Ілюстрація до літературного твору” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): – кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, крейди, гуаш, акварель, пастель тощо; – акварель “по-сухому”, “по-волоному”, “мазками”, графіка, техніка набризку, монотипія, інші графічні, живописні та змішані техніки.	– особливості будови та зовнішнього вигляду дерев, птахів, тварин, людини тощо; – основні художні матеріали та техніки; має уявлення (*на елементарному рівні) про: – цілісність композиції; – пейзажний жанр у живопису; – композицію у статиці; – гармонію кольорів у живопису; – відображення емоційного стану сюжету засобами кольорового рішення; називає та аналізує (*за допомогою вчителя): – відтінки кольорів та кольорові поєднання; – сюжет зображення, дотримуючись певної послідовності; уміє (*робить спроби під контролем учителя на елементарному рівні): – відтворювати задум сюжетної композиції	– спостережливість на основі викликання образів об’єктів і предметів, що пригадуються у процесі обговорення сюжету; – відчуття кольорової гами та кольорового контрасту, пропорційності, гармонійного заповнення площини аркуша зображенням предметів та об’єктів; – зорово-рухову та моторно-рухову координації. Пізнавальний розвиток вчити: – аналізувати основні образотворчі засоби; – визначати етапи виконання художньо-образотворчих завдань; – контролювати власні практичні дії; – оцінювати результати власної роботи; збагачувати уявлення і поняття про різні форми навколишнього світу, зв’язок основних частин і деталей загальної форми зображуваних об’єктів, колірне рішення виразної композиції, емоційний настрій сюжету;
--	---	--

	(ілюстрації), використовуючи різні техніки; – виражати власні спостереження в малюнку; – передавати характер будови, розмір зображуваних предметів, розташовувати предмети щодо один одного (близько/далеко, загороджування, зменшування); – посилено зображувати природні форми у статиці та динаміці; – посилено відображати емоційний стан явищ природи засобами живопису; – посилено відображати емоційний стан персонажів літературного твору; – виконувати живописні роботи акварельними фарбами в техніках по-сухому, по-вологому, мазками; дотримується (*під контролем учителя): – певної послідовності під час створення виразного тематичного образу;	розвивати: – елементи творчої уяви і фантазії; – емоційно-образну пам'ять на основі запам'ятовування образів конкретних предметів, явищ, їх властивостей та відношень; – наочно-образного мислення на ґрунті виділення та узагальнення істотних ознак природних форм і явищ у статиці та динаміці, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, абстрагування суттєвих ознак від несуттєвих; – уміння композиційно розташовувати зображення в сюжетному малюнку, відтворювати задум; – уміння передавати емоційний настрій через малюнок. Мовленнєвий розвиток вчити: – описувати сюжет за основними ознаками; – розповідати про етапи виконання художньо-образотворчих завдань та результати власної роботи.
--	--	---

	– доцільного використання технік, матеріалів відповідно до створюваного образу.	Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – позитивне ставлення до художньо-образотворчої діяльності; – самостійність у процесі виконання різних образотворчих завдань.
БЕСІДИ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА Аналіз творів і виробів візуального мистецтва з навчальних тем. Орієнтовні теми (на вибір): • “У гостях у народних майстрів” (національні особливості мистецтва народів, що населяють Україну). <i>Матеріали для бесіди:</i> зразки народних іграшок, твори майстрів декоративно-прикладного мистецтва, вишивка, кераміка тощо. • “Традиційний вид українського декоративно-прикладного мистецтва – Петриківський розпис”. <i>Орієнтовні твори:</i> В. Гуз “Таріль, баклага”, В. Глущенко “Півень у квітах”, П. Павленко “Букет”, Н. Білокінь “Дві молодичі”, Т. Пата “Огірки”. • “Майстерня живописця та графіка”	Учень (учениця): <i>намагається</i> <i>посильно виразити власні почуття та естетичні переживання</i> до проявів прекрасного в оточуючій дійсності, предметному світі, творах візуального мистецтва; <i>мотивує</i> емоційно-особистісне ставлення (*одною) декількома істотними ознаками; <i>розпізнає та характеризує</i> (*під контролем учителя): – художні засоби виразності живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва; – окремі твори образотворчого мистецтва; <i>аналізує та порівнює</i> (*робить спроби):	Сенсомоторний розвиток розвивати: – цілісність, вибірковість, осмисленість, узагальненість зорово-просторового сприймання на основі спостережень за станом природи, виразністю форм предметів і об’єктів оточуючої дійсності, рухів тварин, птахів, людини; – чуття кольорової гармонії й відповідності кольорової гами образному вирішенню задуму художника. Пізнавальний розвиток вчити: – висловлювати найпростіші судження про зміст та виразальні засоби творів образотворчого мистецтва, специфіку професії

(засоби художньої виразності в живописі й графіці. Які бувають художники, де вони працюють. Художні матеріали живописця, графіка, різні техніки). <i>Орієнтовні твори</i>: В. Пузирков “Золотистий ранок”, Д. Добровольський “Вечір на морі”, Н. Косницька “Марево”, О. Фіценко “Мрія”, Г. Нарбут “Українська абетка”, гравюри В. Касіяна. • “Класичний і сучасний натюрморт”. <i>Орієнтовні твори</i>: О. Навроцький “Натюрморт”, О. Шовкуненко “Натюрморт з кавуном”, І. Грабар “Груші”, М. Сар’ян “Квіти і плоди”, І. Хруцький “Натюрморт”, К. Білокур “Сніданок”, “Квіти з горіхами”. • “Анімалістичний жанр образотворчого мистецтва. <i>Орієнтовні твори</i>: В. Смірін “Байбаки”, “Степова лисиця корсак”, В. Ватагін “Тигр амурськи”», “Слон”, Б. Майєр “Ведмеді”, В. Матвієнко “Котик”, М. Приймаченко “Дика овечка”. • “Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва” (особливості вираження художнього образу засобами кольору, простору й освітлення). <i>Орієнтовні твори</i>: І. Шишкін “Полудень”, А. Куїнджі “Місячна ніч на Дніпрі”, “Вечір на Україні”, І. Левітан “Місячна ніч”, І. Марчук	– основні художні засоби, техніки та матеріали в різних видах образотворчого мистецтва; – зображення предметів та об’єктів, їх форму, забарвлення, розмір; – колорит і створений настрій творів; – образи, створені художником з реальними образами (природними формами); відповідає на питання, пов’язані з аналізом художнього твору; встановлює (*за допомогою вчителя) логічні зв’язки між зображеними явищами й об’єктами, усвідомлює суттєву залежність між ними; має уявлення (*на елементарному рівні) про: – значення роботи художників, які працюють у різних видах мистецтва; – призначення образотворчого мистецтва у житті людей, суспільства; уміє (*намагається):	художників, які працюють у різних видах мистецтва. – класифікувати основні види і жанри образотворчого мистецтва; розвивати: – емоційно-образну пам’ять, творчу уяву; – пізнавальний інтерес і пізнавальну активність у процесі сприймання творів і виробів образотворчого мистецтва та прекрасного в навколишньому світі з опорою на попередній досвід учня; – усвідомленість, критичність та самостійність мислення на основі аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення суттєвих ознак предметів і об’єктів, встановлення логічних зв’язків, оцінки сприйнятого матеріалу; – уміння висловлювати свої враження і почуття в спостережуваних явищах та творах мистецтва, мотивувати їх суттєвими ознаками. Мовленнєвий розвиток розвивати комунікативні уміння на основі:
---	--	--

“Зимовий ранок”. • “Барви осені”. <i>Орієнтовні твори</i>: І. Левітан “Золота осінь”, О. Кульчицька “Парк восени”, С. Шишко “Осінь”, “Листопад”, І. С. Остроухов “Золота осінь”. • “Зимовий настрій”. <i>Орієнтовні твори</i>: С. Шишко “Парк взимку”, О. Грибов “Зимовий вид з вікна”, С. Адамович “Зимовий пейзаж”. • “Весняні мотиви в картинах художників” (порівняння картин із зображенням ранньої та пізньої весни). <i>Орієнтовні твори</i>: К. Костанді “Рання весна” І. Левітан “Березень”, “Велика вода”, І. Труш “Гагілка”, О. Саврасов “Граки прилетіли”, С. Шишко “Весною над Дніпром”, О. Шовкуненко “Весна”.	- вербально передавати зміст творів образотворчого мистецтва; - визначити деякі виражальні засоби художніх творів (колірне рішення, композиційний лад, емоційний стан героїв тощо); бережливо ставиться до творів образотворчого мистецтва.	– збагачення словникового запасу, – виконання завдань, які потребують самостійного вживання вивчених термінів, – складання за допомогою вчителя речень описового та пояснювального змісту. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – естетичні почуття; – адекватність емоційно-особистісного ставлення до творів образотворчого мистецтва.
---	--	---

6-й клас

МІЙ МАЛЬОВНИЧИЙ РІДНИЙ КРАЙ

35 годин (1 година на тиждень)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	екоративне малювання	8
2	Малювання з натури	11
3	Тематичне малювання	8
4	Бесіди з образотворчого мистецтва	5
5	Резерв	3

6	Усього	35
---	--------	----

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
4.	5.	6.
ДЕКОРАТИВНЕ МАЛЮВАННЯ - Розширення уявлень про засоби художньої виразності у декоративно-прикладному мистецтві. Створення елементів орнаменту для рушника, сорочки на основі традиційних елементів народної вишивки. - Різноманітність форм українського традиційного посуду (куманець, макітра, глечик, горнятко тощо). Декорування розписом посуду за українськими мотивами. - Створення сітчастого орнаменту шляхом стилізації природних форм. Кольорова гармонія орнаменту. - Створення сюжетно-декоративної композиції з використанням оберегових символів витинанки. - Ознайомлення з українським національним костюмом. Узгодженість декору з основною формою та деталями.	Учень (учениця): виявляє стійкий позитивний інтерес до декоративно-прикладного мистецтва, конкретних народних художніх промислів України та прийомів роботи народних майстрів; розпізнає та характеризує (*під керівництвом учителя): - види декоративно-ужиткового мистецтва (розпис, кераміка, народна іграшка тощо); - декоративні композиції, види візерунків та орнаментів і прийоми стилізації; - символи в українських творах декоративно-ужиткового мистецтва; - матеріали та інструменти для декоративного розпису;	Сенсомоторний розвиток вчити: - регулювати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань декоративного зображення; - свідомо користуватися основними художніми матеріалами у процесі створення декоративної композиції; розвивати: - цілеспрямованість зорово-просторового сприймання, зосередження уваги на характерних особливостях декоративного предмету чи об'єкта; - чуття кольору, пропорційності, гармонії ритму через застосування попередньої переробки реальних форм на декоративні; - врівноваженість положення

Виконання замальовок українського національного костюма ● Чарівний світ писанки. Створення елементів орнаментів, традиційних для писанкарства. ● Створення декоративної композиції з декоративно перероблених природних форм. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Диво рушника”, “Вишиване вбрання”, “Візерунок на сорочці”, “Два кольори мої, два кольори, оба на полотні, в душі моїй оба...”, “У майстерні кераміста”, “Що робить посуд гарним”, “Пташка на калині”, “Прикрашаємо тканину”, “Подарунок для бабусі”, “Витинанка “Святковий букет”, “Несе Галя воду...”, “Благословення писанки”, “На городі бузина...”, “Віночок весняних квітів” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): – гуаш, акварель, туш, кольорові олівці, крейди, фломастери, ручки, білий чи кольоровий папір тощо; – розпис, інші графічні, живописні й змішані техніки.	має уявлення (*без засвоєння термінології на елементарному рівні) про: – художні засоби виразності декоративно-прикладного мистецтва; – способи трансформації реальної форми у декоративну; – різноманітність форм українського традиційного посуду; – узгодженість декору українського національного костюму з основною формою та деталями; – види декоративних композиційних схем; аналізує та порівнює (*під керівництвом учителя) види орнаментів, колір і поєднання з формою предметів; уміє (*робить спроби за допомогою вчителя): – дотримуватися певної послідовності в процесі виконання декоративної композиції; – складати і виконувати візерунок, орнамент, свідомо	руки в роботі з різними художніми матеріалами та художніми техніками. Пізнавальний розвиток вчити: – характеризувати зміст творів декоративно-прикладного мистецтва, їх основні виразні засоби; – аналізувати та порівнювати продукти образотворчої діяльності зі зразками декоративно-ужиткового мистецтва; – визначати етапи виконання декоративно-образотворчих завдань; – контролювати власні практичні дії та адекватно мотивовано оцінювати результати; висловлювати оцінні судження щодо творів народного мистецтва; розвивати: – образну пам’ять, уяву, фантазію; – елементи творчості у процесі виконання практичних завдань. Мовленнєвий розвиток
---	--	--

МАЛЮВАННЯ З НАТУРИ ● Розширення уявлень про скульптуру, її види. Незвичайні матеріали художника-скульптора. Особливості створення художнього образу в об'ємі. ● Предковічні символи України. Створення композиції з Державних символів.	застосовуючи ритм і симетрію, декоративну виразність кольору; – добирати гармонійно поєднувані кольори для візерунка чи декоративного оформлення предметів; – створювати декоративну композицію, узгоджуючи її форму та орнаментацию; – використовувати елементи художніх засобів оформлювальної графіки в декоративній композиції; – застосовувати штампи, трафарети; дотримується правил техніки безпеки під час роботи з різними художніми матеріалами та інструментами. Учень (учениця): виявляє позитивний інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; знає (*має елементарні уявлення): – підпорядкованість форми та розміру елементів композиції;	розвивати виразну функцію мовлення на основі характеристики змісту і виразних засобів декоративної композиції. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – інтерес до українського народного мистецтва, національних українських традицій, почуття поваги до культурної спадщини України, її традицій; – естетичне ставлення до праці і творів народних майстрів; – наполегливість, уміння працювати самостійно й у колективі. Сенсомоторний розвиток вчити: – регулювати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань малювання з натури; – свідомо користуватися основними художніми матеріалами у процесі створення художнього образу;
--	---	---

• Асоціативність та образність скульптурних форм. Героїзм у житті та мистецтві. Скульптурні пам'ятники у рідному місті (селі). • Уведення поняття “рельєф” (опуклий та заглиблений). Передавання характеру поверхні (фактури) у рельєфі. • Зображення ритуальних, святкових предметів, прикрас, карнавальних масок. • Поглиблення знань про колір як засіб вираження характеру й настрою. Застосування контрастних та наближених колірних сполучень для передачі характеру образу. • Уявлення про хроматичні та ахроматичні кольори. Елементарне ознайомлення з технікою “гризайль”. • Розширення уявлень про графографію. Створення станкової гравюри на папері у техніці графографії. • Розширення уявлень про об'ємну форму. Ознайомлення з анімалістичним жанром у графіці, живопису, скульптурі. • У гостях у художника-портретиста. Особливості портретного жанру. Вправи на малювання обличчя дитини (дорослої людини). Розпис портрету (обличчя) у фас. Жіночий образ. Чоловічий образ.	– виражальні особливості різних художніх матеріалів, що застосовуються в образотворчому мистецтві; – основні пропорції та особливості будови людини; – елементарні правила зображення об'ємних предметів; має уявлення (*на елементарному рівні) про: – художні засоби виразності у скульптурі; – портретний жанр у живопису, скульптурі, графіці; – засоби зображення властивостей жіночого та чоловічого образів; – хроматичні та ахроматичні кольори; – способи роботи у техніці “гризайль”; характеризує (*за допомогою вчителя) настрій, емоційний стан певного художнього образу; аналізує та порівнює (*за допомогою вчителя): – особливості наочно сприйнятого матеріалу, дотримуючись певної	розвивати: – цілісність, вибірковість, осмисленість та узагальненість зорово-просторового сприймання на основі спостережень за виразністю образів у скульптурі, живопису, графіці; – кольорочутливість ока, просторові уявлення, здатність до розпізнавання колірних станів середовища, емоційне сприймання навколишнього світу кольорів; – сенсомоторну координацію; – графічно-технічні навички. Пізнавальний розвиток вчити: – висловлювати найпростіші оцінні судження про зміст та основні виразні засоби живописних, графічних і скульптурних творів (на конкретних прикладах); – аналізувати та порівнювати головні та другорядні складові частини наочно сприйнятого матеріалу, дотримуючись певної послідовності; – аналізувати особливості характеру й настрою певного
--	---	---

● Створення динамічного образу людини з передачею в узагальненій формі характерних рухів. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Фігурний посуд”, “Декоративний вазон”, “Прикрасимо міський парк”, “Виразна композиція з різних за величиною геометричних тіл (форма за вибором вчителя – циліндрична, конічна, округла)”, “Державні символи України”, “Ескіз ордена героя чи героїні України”, “Фриз “Мешканці акваріуму”, “Новорічні прикраси”, “Весняний натюрморт”, “Стоять дерева під моїм вікном...”, “Котик мій сіренький”, “Сів шпак на шпаківню, заспівав шпак півню”, “Посмішка райдужної коні”, “Малюємо людину”, “Улюблений герой”, “Мамині очі”, “Портрет матусі (вчительки, друга)”, “Людина працею велична” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): – кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, кольорові крейди, воскові крейди, вугілля, простий олівець, пастель тощо;	послідовності; – круглу скульптуру та рельєф; – основні види рельєфу; – власний малюнок з об’єктом зображення та елементи зображення між собою; уміє (*робить спроби під контролем вчителя на елементарному рівні): – у певній послідовності передавати смислові зв’язки між предметами та об’єктами, статику та динаміку в композиції; – використовувати графічні і колірні засоби виразності при створенні статичної чи динамічної композиції; – передавати ілюзорні зміни розмірів предметів залежно від розміщення їх у просторі; – посилено передавати основні особливості будови і характер руху тварин; – посилено передавати образ конкретної людини через особливості її зовнішніх ознак та одягу;	художнього образу; – аналізувати пропорційні особливості будови птахів, тварин, людини; – розпізнавати й використовувати різні мімічні засоби прояву емоційних станів, елементи виразних рухів (жест, поза). розвивати: – елементи творчої уяви і фантазії; – змістовий, операційно-організаційний, емоційно-мотиваційний компоненти мисленнєвої діяльності в процесі сприймання, оцінки та відтворення художнього образу. Мовленнєвий розвиток вчити коментувати власні враження і дії в процесі сприймання, оцінки та відтворення художнього образу; розвивати: – плануючу, супроводжуючу та регулюючу функції мовлення в процесі виконання художньо-творчих робіт;
--	--	---

– графіка, техніка “гризайль”, техніка набризку, монотипія, інші графічні, живописні та змішані техніки.	– контролювати власні практичні дії; – звітувати про виконану роботу, використовуючи термінологію, прийняту в образотворчій діяльності; – використовувати різні посилені техніки, інструменти й матеріали. дотримуватися (*під контролем учителя) правил гігієни та правил культури роботи художніми матеріалами та інструментами.	– зв’язне усне мовлення. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – естетичне ставлення до творів різних видів образотворчого мистецтва; – здатність до вираження в художньо-творчих роботах власного ставлення до оточуючого світу; – навички групової та колективної роботи.
ТЕМАТИЧНЕ МАЛЮВАННЯ • Природні перевтілення. Будова стовбура, крони дерев різних порід. • Взаєморозташування елементів композиції з урахуванням їх форм та розмірів для передачі плановості. Лінійна перспектива. • Створення багатофігурної композиції за різдвяними мотивами. • Створення композиції до мультфільму в техніці імітації вітража. • Виконання начерків на патріотичну тематику. • Ознайомлення з технікою набризку (аерографією). Художнє відтворення	Учень (учениця): виявляє стійкий позитивний інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; розпізнає та характеризує: – композиційний задум; – різновиди композиції (статична, динамічна); – види пейзажів (міський, сільський, лісовий, морський тощо); аналізує та порівнює:	Сенсомоторний розвиток розвивати: – чуттєвий сенсомоторний досвід; – просторове орієнтування, спостережливість на основі викликання образів об’єктів і предметів, що пригадуються у процесі обговорення сюжету; – здатність до побудови асоціативних аналогій між образами дійсності та графічними й живописними образами їх відтворення; – графічно-технічні навички в

образів довколишнього середовища, користуючись технікою набризку (аерографією). Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Хороша осінь золота надходить спроквола...”, “Природа рідного краю”, “Барвінковий край”, “Будівництво”, “Рухливі розваги дітей взимку”, “Вертеп”, “Улюблені герої мультфільмів”, “Карнавал тварин”, “Вічний вогонь”, “Свято Перемоги”, “Зачарований ліс”, “Похмурий (сонячний) день” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): – кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, кольорові крейди, воскові крейди, вугілля, простий олівець, пастель тощо; – аерографія, техніка набризку, техніка імітації вітража, інші графічні, живописні та змішані техніки.	– смисловий зв'язок між головними та другорядними елементами композиції; – колір природних форм; – статичні та динамічні об'ємні форми; знає (*має елементарні уявлення): – елементарні закони і положення про лінійну перспективу; – особливості будови та зовнішнього вигляду дерев, птахів, тварин, людини тощо; – основні художні матеріали та техніки; уміє (*робить спроби під контролем учителя на елементарному рівні): – посилено створювати сюжетні композиції, використовуючи основні засоби виразності живопису; – відображати в малюнку власні спостереження про навколишню дійсність; – відбивати в малюнку власні уявлення про образи художнього твору;	роботі з різними художніми матеріалами та художніми техніками. Пізнавальний розвиток вчити: – передавати різними засобами особливості пластики в русі та статиці; – аналізувати наочно сприйнятий матеріал, порівнювати об'єкти за подібністю й відмінністю, встановлювати наочно видимі зв'язки і відношення; розвивати: – емоційно-образну пам'ять, елементи творчої уяви на основі запам'ятовування художніх образів; – пізнавальну активність й самостійність шляхом поступового скорочення педагогічної допомоги; – вміння усвідомлювати зміст художнього матеріалу, висловлювати свої почуття, мотивувати їх суттєвими ознаками, застосовувати засоби виразності для відтворення
--	--	--

	— відтворювати просторову композицію малюнка; — використовувати елементи лінійної перспективи; — передавати настрій засобами окремих художніх прийомів і технік. дотримується (*під контролем учителя) доцільного використання технік, матеріалів відповідно до створюваного образу.	художніх образів. Мовленнєвий розвиток <i>розвивати</i> комунікативну функцію мовлення на ґрунті розширення словникового запасу, удосконалення вмінь аналізувати зміст художнього матеріалу, описувати деякі виражальні засоби, висловлювати найпростіші естетичні судження. Особистісно-естетичний розвиток <i>розвивати:</i> — позитивне ставлення до художньо-творчої діяльності; — самостійність виконання художньо-образотворчих завдань.
БЕСІДИ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА Аналіз творів і виробів візуального мистецтва з навчальних тем. Орієнтовні теми (на вибір): • “Український національний костюм як витвір мистецтва”. <i>Орієнтовні твори:</i> В. Тропінін “Пряля”, “Українець”, “Дівчина з Поділля”, О. Мурашко “Селянська родина”, К. Платонов “Оксана”, І. Рєпін “Ілюстрації до твору М. Гоголя	Учень (учениця): <i>намагається свідомо виразити власні почуття та естетичні переживання</i> до проявів прекрасного в оточуючій дійсності, предметному світі, творах візуального мистецтва; <i>мотивує</i> емоційно-особистісне ставлення декількома істотними ознаками; <i>розпізнає та характеризує</i> (*під контролем учителя):	Сенсомоторний розвиток <i>розвивати:</i> — узагальненість та осмисленість зорово-просторового сприймання на основі спостережень за станом природи, виразністю декоративних форм та реальних форм предметів і об’єктів оточуючої дійсності, рухів тварин, птахів, людини; — чуття кольорової гармонії;

“Сорочинський ярмарок”, В. Маковський “Українка”, А. Коцка “Гуцулка”, М. Носенко “Українець”, С. Шабатура “Наталка”, В. Монастирський “Верховинка”, І. Труш “Гуцулка з дитиною”, К. Трутовський “Вдягають вінок”, Г. Собачко “Український віночок”, народні прикраси, вишиті сорочки різних регіонів України тощо. • “Писанка – символ України”. (знайомство з народними традиціями писанкарства). <i>Матеріали для бесіди:</i> зразки намальованих писанок. • “Скульптура як вид образотворчого мистецтва” (засоби виразності та техніка виконання скульптури. Інструменти й матеріали. Скульптурні пам’ятники нашого міста (села)). <i>Матеріали для бесіди:</i> дрібна пластика, керамічна і дерев’яна скульптура малих форм, скульптурні твори анімалістичного жанру, фотозображення монументальної, станкової, садово-паркової скульптури тощо. • “Як художники зображають дерева”. <i>Орієнтовні твори:</i> І. Труш “Самотня сосна”, А. Куїнджі “Березовий гай”, І. Шишкін “Дуби”, М. Пономарьов “Сосни”, О. Лаптев “В’яз”, “Тополі в Ковалівці”, Т. Шевченко “Дуб”, А. Пластов “Темні	– художні засоби виразності живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва, скульптури; – окремі твори образотворчого мистецтва; аналізує та порівнює (*намагається спроби за допомогою вчителя): – власні почуття під час сприймання творів образотворчого мистецтва; – специфічні ознаки видів образотворчого мистецтва; – відмінні риси творів мистецтва за тематичним змістом (наприклад, у живопису – портрет, пейзаж, натюрморт, анімалістична картина тощо); – елементи композиції; – використання законів лінійної перспективи в мистецьких творах; – особливості характеру й настрою художнього образу; уміє (*робить спроби за допомогою вчителя): – висловлювати оцінну думку за змістом певного твору,	– емоційну чутливість через осмислення й оцінку змісту й виражальних засобів твору образотворчого мистецтва. Пізнавальний розвиток вчити: – висловлювати найпростіші судження-оцінки про зміст та особливості художньо-образної мови образотворчого мистецтва, специфіку професії художників, які працюють у різних видах мистецтва; - обґрунтовувати естетичну оцінку творів образотворчого мистецтва істотними ознаками; - класифікувати основні види і жанри образотворчого мистецтва; – порівнювати між собою основні ознаки декоративно-прикладного мистецтва, графіки, живопису, скульптури (на конкретних прикладах); розвивати: – емоційно-образну пам’ять, творчу уяву; – пізнавальний інтерес і пізнавальну активність у процесі
---	--	--

верби”, Ф. Васильєв “Дерево”. • “Образ людини у живописі”. <i>Орієнтовні твори:</i> П. Мовчун “Леся Українка”, Ель Греко “Хлопчик, що запалює свічку”, Е. Дега “Дві танцівниці”, В. Філатов “Мати і дитина”, З. Серебрякова “Катя з ляльками”, Б. Неменський “Мрійник”, П. Пікассо “Дівчина на кулі”.	виявляючи основну думку художника і відзначаючи основні образотворчі засоби; – наводити приклади творів образотворчого мистецтва; – сприймати, відчувати, перейматися красою й настроєм творів мистецтва; <i>бережливо ставиться</i> до творів образотворчого мистецтва.	сприймання творів і виробів образотворчого мистецтва та прекрасного в навколишньому світі з опорою на попередній досвід учня. Мовленнєвий розвиток <i>розвивати:</i> – вміння самостійно складати речення як описового, так і пояснювального змісту з використанням вивчених термінів; – комунікативні вміння на основі збагачення словникового запасу. Особистісно-естетичний розвиток <i>розвивати:</i> – уміння бачити й відчувати красу рідної Батьківщини на ґрунті усвідомлення багатства способів художнього вираження людських почуттів до світу української культури; – естетичний інтерес до українського мистецтва, почуття поваги до культурної спадщини України, її традицій.
---	---	---

7-й клас
СВІТ ПОЧУТТІВ У МИСТЕЦТВІ
 35 годин (1 година на тиждень)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	екоративне малювання	8
2	Малювання з натури	10
3	Тематичне малювання	8
4	Бесіди з образотворчого мистецтва	6
5	Резерв	3
6	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
7.	8.	9.
ДЕКОРАТИВНЕ МАЛЮВАННЯ - Розширення уявлень про українське народне мистецтво. Форма, колір, декор у створенні художніх образів. Композиційне розміщення елементів орнаменту у заданій формі. - Значення та традиції розпису української хати. Розпис елементів будинку (стін, покрівлі, дверних та віконних прорізів тощо).	Учень (учениця): <i>виявляє</i> стійкий дійовий інтерес до декоративно-прикладного мистецтва, народних художніх промислів України та прийомів роботи народних майстрів; <i>знає</i> (*розпізнає під керівництвом учителя):	Сенсомоторний розвиток <i>вчити:</i> – вільно регулювати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань декоративного зображення; – свідомо користуватися основними художніми матеріалами у процесі створення декоративної композиції;

● Розпис інтер'єру. Художньо-творча спадщина майстрів розпису різних регіонів України. Сучасний інтер'єр. ● Ознайомлення з регіональними особливостями українського народного костюма та його найхарактернішими деталями, оригінальною вишивкою та прикрасами. Вишиваночка. Вправи на малювання зразків орнаментів для вишивки деталей національного вбрання. ● Симетрія у декоративно-прикладному мистецтві. Ескіз рушника. Витинанковий декор та декорування китицями. ● Імпровізації у створенні колективної декоративної композиції. Варіації на тему улюбленої веснянки. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Коровай, коровай...”, “Декоративні квіти”, “Люблю свою я рідну хату...”, “Моя хата небом вкрита, землю підбита, вітром загороджена”, “Візерунок на вишиванці”, “Костюм в мене український, бо я – українка”, “Я вишитий рушник тримаю, на нім історія твоя...”, “Небесний дар творити диво це! Ця витинанка, як душа народу...”, “Весняна феєрія”, “Ой весна, весна, ти красна...” тощо.	– види декоративно-ужиткового мистецтва; – виражальні засоби декоративно-прикладного мистецтва (єдність форми, матеріалу, функціонального призначення); – традиції та свята, яким присвячені вироби декоративно-прикладного мистецтва; – символіку декору та його залежність від місцевості; – матеріали та інструменти для декоративного розпису; розпізнає та характеризує (*під керівництвом учителя): – твори декоративного мистецтва з використанням образів, візерунків, кольорів природних форм; – кольорову гаму, традиційні елементи розпису; аналізує та порівнює (*під керівництвом учителя): – види орнаментів; – розписи різних регіонів України (наприклад, кераміка –	розвивати: – цілісність, вибірковість, осмисленість та узагальненість зорово-просторового сприймання на основі спостережень за виразністю образів у декоративно-прикладному мистецтві, інтер'єрному дизайні; – чуттєвий сенсомоторний досвід; – точність рухів; – окомір; – декоративно-технічні навички. Пізнавальний розвиток вчити: – аналізувати зміст творів декоративно-прикладного мистецтва, їх основні виразні засоби за суттєвими ознаками (на конкретних прикладах); – встановлювати подібність і відмінність між предметами декоративно-ужиткового мистецтва на основі порівняння декору та призначення; – визначати етапи виконання декоративно-образотворчих завдань;
---	--	---

Матеріали та техніка виконання (на вибір): – гуаш, акварель, кольорові олівці, крейди, фломастери, ручки, білий чи кольоровий папір, картон тощо; – розпис, інші графічні, живописні й змішані техніки.	Косів, Васильків, Опішня); – розташування декору на формі, цілісність форми і декору; – колір і поєднання з формою декору; – художні техніки та вибір матеріалів для роботи; уміє (*намагається спроби за допомогою вчителя): – дотримуватися певної послідовності в процесі виконання декоративної композиції; – виконувати нескладні елементи та композиції українського розпису, свідомо застосовуючи ритм, симетрію, декоративну виразність кольору; – збагачувати силуетну форму декором; – виконувати декоративні композиції як одноосібно, так і в групах; – аналізувати та оцінювати результати власної діяльності; дотримується правил техніки безпеки при роботі з різними художніми матеріалами та інструментами.	– контролювати власні практичні дії та адекватно мотивовано оцінювати результати; – висловлювати оцінні судження щодо творів народного мистецтва; розвивати: – образну пам'ять, фантазію; – наочно-образне мислення на основі аналізу, синтезу, виділення та узагальнення істотних ознак, встановлення логічних зв'язків, порівняння, класифікації елементів декору за подібністю і відмінністю, вибіркового абстрагування та відтворення виразних декоративних образів. – елементи творчості у процесі виконання практичних завдань. Мовленнєвий розвиток вчити вербально передавати власні враження в процесі сприймання та оцінки творів декоративно-ужиткового мистецтва, використовуючи відповідну термінологію; розвивати плануючу, супроводжуючу та регулюючу
--	---	---

МАЛЮВАННЯ З НАТУРИ • Ознайомлення з матеріалами, інструментами та обладнанням художника-архітектора. Архітектурний декор. Ескіз архітектурного декору. • Образ в архітектурі. Порівняння форм, розмірів, пропорцій споруд. Створення будівлі за визначеною формою та характером. Архітектурні пам'ятки України. • Силует в архітектурі. Силуетне зображення будівель. Спроби зображення архітектурного пейзажу з натури (з репродукції). • Виразність об'ємної форми. Лінійна перспектива як засіб виявлення об'ємної форми.	Учень (учениця): <i>виявляє</i> стійкий інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; <i>знає</i> (*має елементарні уявлення): – виразні засоби живопису, графіки, скульптури, архітектури; – особливості різних художніх матеріалів, що застосовуються в різних видах образотворчого мистецтва; – пропорції фігури людини; – елементарні правила зображення об'ємних предметів;	функції мовлення в процесі виконання декоративно-творчих робіт. Особистісно-естетичний розвиток <i>розвивати:</i> – естетичне ставлення до національної художньої спадщини; – естетичні потреби; – самостійність та акуратність; – навички групової роботи. Сенсомоторний розвиток <i>вчити:</i> – вільно регулювати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань малювання з натури; – доцільно користуватися основними художніми матеріалами відповідно до створюваного художнього образу; <i>розвивати:</i> – цілісність, вибірковість, осмисленість та узагальненість зорово-просторового сприймання; – емоційне сприймання колірної гармонії навколишнього світу; – сенсомоторну координацію;
---	--	--

● Лінія, штрих, фактура, колір. Світлотінь як засіб художньої виразності та виявлення об'ємної форми. ● Розширення знань про теплу і холодну гаму кольорів. Передача багатства кольорів та відтінків у роботі з натури. ● Художні прийоми виявлення характеру та образності природних форм. ● Особливості форм у стані спокою і в русі. Характерні виразні рухи, узагальнення характерних рис в певному емоційному стані. ● Зображення портрету (обличчя) з поворотом голови з дотриманням пропорційності частин і відповідності форми. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Кожному дому – свій господар”, “Будинок у місті”, “Моє майбутнє житло”, “Вулиця рідного села”, “Фантастичний світ об'ємів або що може вийти з куба, кілі, піраміди, якщо трохи пофантазувати”, “Натюрморт з об'ємних геометричних фігур, розміщених під різними кутами зору”, “Святковий стіл”, “Свято дерева...”, “Сумне дерево”, “Рідними стежками (плер)”, “Сувенір “Диво природи”, “Лісова пісня”, “Нам	має уявлення (*на елементарному рівні) про: – архітектуру як синтез мистецтв і втілення загальної культури та рівня розвитку суспільства; – світлотінь та лінійну перспективу як засоби художньої виразності та виявлення об'ємної форми; – кольорову гаму; – засоби зображення властивостей образу людини у стані спокою і в русі; розпізнає та характеризує (*за допомогою вчителя): - настроїв, емоційний стан певного художнього образу; - формат і різне розташування композиції; аналізує та порівнює (*за допомогою вчителя): – особливості наочно сприйнятого матеріалу, дотримуючись певної послідовності; – головні та другорядні елементи композиції; – кольори (хроматичні,	– графічно-технічні навички в роботі з різними художніми матеріалами та художніми техніками. Пізнавальний розвиток вчити: – усвідомлювати прекрасне у спостережуваних явищах та об'єктах; – аналізувати та порівнювати головні та другорядні складові частини природних та архітектурних форм; – аналізувати настрої певного художнього образу; – аналізувати особливості будови птахів, тварин, людини у стані спокою і в русі; розвивати: – емоційно-образну пам'ять; – елементи творчої уяви і фантазії; – змістовий, операційно-організаційний, емоційно-мотиваційний компоненти мисленнєвої діяльності в процесі сприймання, оцінки та відтворення художнього образу.
---	---	---

принесла барвисті квіти весни зеленої пора...”, “Чотириногий друг”, “Чемпіон”, “Людина читає книгу (мріє, нюхає квітку)” тощо.

Матеріали та техніка виконання (на вибір):

- кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, кольорові крейди, воскові крейди, вугілля, простий олівець, пастель тощо;
- графографія, техніка “гризайль”, техніка набризку, монотипія, інші графічні, живописні та змішані техніки.

ахроматичні теплі, холодні, різної світлоти та насиченості):

– силуети форм (дерев, птахів, тварин тощо);

– власний малюнок з об’єктом зображення та елементи зображення між собою;

уміє (*робить спроби під контролем вчителя на елементарному рівні):

– у певній послідовності передавати смислові зв’язки між предметами та об’єктами, статику та динаміку в композиції;

– посилено передавати форму, об’єм, настрій, стан засобами живопису;

– посилено передавати форму, об’єм, будову, простір засобами графіки;

– під час малювання предметів об’ємної форми застосовувати елементарну світлотінь за допомогою різних способів штрихування (навскіс, за формою);

– використовувати графічні і колірні засоби виразності при

Мовленнєвий розвиток

вчити коментувати власні враження і дії;

розвивати зв’язне усне мовлення.

Особистісно-естетичний

розвиток

розвивати:

– здатність до вираження в художньо-творчих роботах власного ставлення до краси форми, її пропорцій, силуету, пластики, об’єму, матеріалу;

– емоційно-естетичну оцінку художнім образам, роботам однокласників, своїм роботам.

	створенні статичної чи динамічної композиції; – посилено створювати образи за настроєм; – малювати портрет людини з передачею її характерних особливостей; – звітувати про виконану роботу, використовуючи термінологію, прийняту в образотворчій діяльності; – використовувати різні посилені техніки, інструменти й матеріали для передачі характеру, настрою і кольору форми; дотримується правил гігієни та правил культури роботи художніми матеріалами та інструментами.	
ТЕМАТИЧНЕ МАЛЮВАННЯ • Порівняння художнього образу у творах мистецтва різних видів і жанрів. Виразні можливості живописної (графічної) композиції. • Перспектива відкритого простору. Ознайомлення з повітряною перспективою. Зображення простору засобами кольору. • Динаміка. Контраст. Порівняльний аналіз між фіксацією миті руху та його	Учень (учениця): виявляє стійкий інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; виражає емоційно-особистісне ставлення до своєрідності краси рідного краю, інших регіонів України; спостерігає:	Сенсомоторний розвиток розвивати: – чуттєвий сенсомоторний досвід; – здатність до побудови асоціативних аналогій між реальними образами дійсності, фантастичними образами та графічними й живописними образами їх відтворення;

зображенням на площині. • У світі реального та уявного. Засоби виразності фантастичної композиції. Створення фантастичного образу засобами кольорових контрастів. Трансформація форми як засіб створення фантастичного образу. • Створення композиції у техніці мозаїки. • Композиційна виразність зображення взаємовідносин персонажів і відповідності оточення. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Калина восені”, “Стигле жито”, “Біжить, біжить дорога”, “За горами гори, хмарою повиті”, “Кораблі на морі”, “Пливе човен”, “Гроза”, “Кружляє заметіль”, “Слід сонця на снігу”, “Фантастичні образи”, “Морські фантазії”, “Невідома планета”, “Добро несе різдвяний янгол”, “День Святого Валентина”, “Зоопарк”, “І спів пташиний будить душу”, “Навесні”, “Людські стосунки” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір):	– за різноманітністю природних форм, контрастами форм, їх пропорціями, взаєморозташуванням та взаємозв’язком частин; – кольорове розмаїття навколишнього середовища; – емоційний характер та художню виразність природних форм і явищ; має уявлення (*на елементарному рівні) про: – основи композиції; – елементарні закони лінійної та повітряної перспективи; аналізує та порівнює (за допомогою вчителя): – смисловий зв’язок між елементами композиції; – колорит і створений настрій композиції; – художні образи у статиці та динаміці, їхню рівновагу; – реалістичні та фантастичні образи; – результати власної роботи, за допомогою вчителя визначає	– відчуття залежності елементів зображення, пов’язаних між собою формою, відповідним колірним рішенням тощо; – графічно-технічні навички в роботі з різними художніми матеріалами та художніми техніками. Пізнавальний розвиток вчити: – передавати різними технічними засобами особливості художнього образу у статиці та динаміці із елементарним дотриманням законів лінійної та повітряної перспективи; – аналізувати наочно сприйнятий матеріал, порівнювати об’єкти за подібністю й відмінністю, встановлювати логічні зв’язки і відношення; розвивати: – емоційно-образну пам’ять, елементи творчої уяви на основі запам’ятовування художніх образів; – пізнавальну активність й самостійність. Мовленнєвий розвиток
--	---	--

– кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, кольорові крейди, воскові крейди, вугілля, простий олівець, пастель тощо; – аерографія, техніка набризку, техніка мозаїки, інші графічні, живописні та змішані техніки.	недоліки та шляхи удосконалення; уміє (*робить спроби під контролем учителя на елементарному рівні): – виявляти характер і настроїв форм; – посилено створювати сюжетні композиції та передавати настроїв, емоційний характер реальних та уявних форм, стан природи засобами живопису, графіки; – посилено передавати ілюзію простору; – відбивати в малюнку власні уявлення про образи художнього твору; дотримується доцільного використання технік, матеріалів відповідно до створюваного образу.	розвивати зв'язне усне мовлення шляхом розширення та уточнення активного словника характеристиками певного художнього образу. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – естетичне сприймання навколишнього світу; – позитивне ставлення до творів мистецтва, робіт однокласників, своїх робіт; – потребу до самореалізації через продуктивну художню творчість.
БЕСІДИ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА Аналіз творів і виробів візуального мистецтва з навчальних тем. Орієнтовні теми (на вибір): • “Як народжуються твори	Учень (учениця): характеризує (*за допомогою вчителя): - власні почуття та естетичні переживання до проявів прекрасного в оточуючій	Сенсомоторний розвиток розвивати: – узагальненість та осмисленість зорово-просторового сприймання на основі спостережень за станом природи, виразністю декоративних форм та

декоративно-ужиткового мистецтва” (за вибором – килимарство, ткацтво, розпис, лозоплетіння, флористика, різьба по дереву, ковальство, гончарство та ін.). <i>Матеріали для бесіди:</i> зразки, фотоілюстрації виробів народного ужиткового мистецтва. • “Українські мотиви. Елементи настінного розпису традиційного українського житла”. <i>Орієнтовні твори:</i> Г. Світлицький “Хата в місячну ніч”, М. Бурачек “Хата опівдні. Спек”, П. О. Левченко “Біла хата”, В. Орловський “Хати в літній день”. • “Архітектура як вид образотворчого мистецтва” (зв'язок архітектури з навколишнім середовищем. Пам'ятники архітектури нашого міста). <i>Матеріали для бесіди:</i> зображення робіт відомих архітекторів (панорами міст та окремі об'єкти), фотозображення тощо. • “Настрій у природі”. Порівняльна характеристика образів, створених у різних видах мистецтва (музика і живопис). <i>Орієнтовні твори:</i> К. Білокур “Котики”, А. Чернищук-Семенова “Напровесні”, Е. Гріг “Навесні”, П. Чайковський “Пісня жайворонка”. • “Побутовий жанр образотворчого мистецтва”. <i>Орієнтовні твори:</i> І. Репін	дійсності, предметному світі, творах візуального мистецтва; - види декоративно-прикладного мистецтва; - різновиди скульптури, архітектури; - жанри живопису, графіки, визначає їх специфіку; - характерні особливості природних форм і явищ у певному емоційному стані, спокою та в русі; мотивує емоційно-особистісне ставлення декількома істотними ознаками; аналізує та порівнює (*робить спроби): – засоби художньої виразності живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва, скульптури, архітектури; – твори образотворчого мистецтва; – композиційне та колірне рішення; – використання законів лінійної та повітряної	реальних форм предметів і об'єктів оточуючої дійсності, рухів тварин, птахів, людини, кольорового рішення; – довільну форму зорового відчуття та сприймання; – емоційну чутливість через осмислення й оцінку змісту й виразальних засобів творів образотворчого мистецтва. Пізнавальний розвиток вчити: – висловлювати оцінні судження про зміст та особливості художньо-образної мови образотворчого мистецтва, специфіку професії художників, які працюють у різних видах мистецтва; обґрунтовувати естетичну оцінку творів образотворчого мистецтва істотними ознаками; – порівнювати між собою основні ознаки декоративно-прикладного мистецтва, графіки, живопису, скульптури, архітектури (на конкретних прикладах); розвивати:
---	---	--

“Бурлаки на Волзі”, О. Венеціанов “На жнивах. Літо”, “На ріллі. Весна”, М. Богданов-Більський “Біля дверей школи”, В. Верещагін “Втомлена”, М. Касаткін “Пряля”, В. Перов “Мисливці на привалі”, К. Трутовський “Білять полотно”, О. Мурашко “Карусель”, Т. Яблонська “Весілля”. ● “Портрет як жанр образотворчого мистецтва. Портрет у живописі, графіці, скульптурі (композиція в портретному жанрі, специфіка портретного жанру у виявленні змісту форми й сюжету, портрет як виразник внутрішнього світу людини). <i>Орієнтовні твори:</i> З. Серебрякова “Автопортрет з доньками”, С. Красаускас “Народження жінки”, “Дівчина в косинці”, М. Мороз “Материнство”, М. Білас “Лебеді материнства”, Є. Сидоркин “Колискова”, В. Серов “Дівчинка з персиками”, І. Репін “Слов’янські композитори”, Т. Шевченко “Автопортрет”, Мікеланджело “Мадонна з дітям”, казкові персонажі Тетяни Горюшиної тощо.	перспективи в мистецьких творах; – особливості характеру й настрою художнього образу; наводить приклади (*за допомогою вчителя) творів образотворчого мистецтва; уміє (*намагається): – висловлювати оцінну думку за змістом певного твору; – підмічати прекрасне у спостережуваних явищах, об’єктах, предметах та усвідомлювати їх; поважно ставиться до творів образотворчого мистецтва.	– емоційно-образну пам’ять, довільну увагу; – пізнавальний інтерес і пізнавальну активність у процесі сприймання творів і виробів образотворчого мистецтва та прекрасного в навколишньому світі з опорою на попередній досвід учня; – мисленнєві операції аналізу, синтезу, порівняння, виділення та узагальнення істотних ознак, встановлення логічних зв’язків; – опосередкованість та узагальненість наочно-образного та словесно-логічного мислення. Мовленнєвий розвиток розвивати: – вміння самостійно описувати та пояснювати зміст та виразні засоби художнього образу певного твору або виробу образотворчого мистецтва; – комунікативні вміння на основі збагачення словникового запасу. Особистісно-естетичний розвиток розвивати бережливе ставлення
---	--	--

		до творів і виробів мистецтва, художніх матеріалів; формувати художньо-естетичний світогляд.
--	--	--

8-й клас

ЧАРІВНА СИЛА МИСТЕЦТВА. ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ

35 годин (1 година на тиждень)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	екоративне малювання	8
2	Малювання з натури	9
3	Тематичне малювання	9
4	Бесіди з образотворчого мистецтва	6
5	Резерв	3

6	Усього	35
---	--------	----

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
10.	11.	12.
ДЕКОРАТИВНЕ МАЛЮВАННЯ - Вплив виразності мови декоративно-ужиткового мистецтва на емоції та настрої у процесі сприймання. Знайомство з наївним мистецтвом. - Композиційний та кольоровий ритм. Народні ремесла. Ткацтво та килимарство. Розпис гобелену за українськими мотивами. - Створення багатофігурної композиції за мотивами різдвяних свят. Персонажі колядок. - Ознайомлення з декоративно-оформлювальною графікою. Малювання літер у різних шрифтах. - Символи землі, води, сонця, берегині роду та ін., що використовуються в українському декоративно-прикладному мистецтві. - Образ дерева життя в народних орнаментах. Виконання колективної композиції із зображенням квітучого дерева	Учень (учениця): <i>виявляє</i> естетичний інтерес до декоративно-прикладного мистецтва, народних художніх промислів України та прийомів роботи народних майстрів; <i>знає</i> (*розпізнає під керівництвом учителя): — види декоративно-ужиткового мистецтва (килимарство, ткацтво, розпис, лозоплетіння, флористика, різьба по дереву, ковальство, гончарство та ін.); — виражальні засоби декоративно-прикладного мистецтва; — традиції та свята, яким присвячені вироби декоративно-прикладного мистецтва;	Сенсомоторний розвиток <i>вчити:</i> — вільно регулювати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань декоративного зображення; — самостійно користуватися основними художніми матеріалами у процесі створення декоративного образу; <i>розвивати:</i> — цілісність, вибірковість, осмисленість та узагальненість зорово-просторового сприймання на основі спостережень за виразністю образів у декоративно-прикладному мистецтві; — чуття кольору, пропорційності, гармонії ритму і симетрії; — чуттєвий сенсомоторний

життя (у центрі кожної квіточки – фотографія дитини, над деревом – сонце). • Елементарне ознайомлення з народним мистецтвом інших країн світу (за вибором). Декоративно-прикладні вироби: сомбреро, пончо, ляльки в національних костюмах, оригамі тощо. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Барвисте поле”, “Ткана торба”, “Тканий килим”, “Україна колядує...”, “Покотилась зірка з неба...”, “Запрошення до свята”, “Символи Берегині”, “Ой, роде наш красний, роде наш прекрасний...”, “Ми діти твої, рідна земле...”, “Дерево життя”, “Традиційні костюми народів світу”, “Ескіз архітектурного декору за східними мотивами” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): – гуаш, акварель, кольорові олівці, крейди, фломастери, ручки, білий чи кольоровий папір, картон тощо; – розпис, оригамі, інші графічні, живописні й змішані техніки.	– матеріали та інструменти для декоративного розпису; наводить приклади творів майстрів традиційного народного мистецтва України та свого регіону; розпізнає та характеризує (*під керівництвом учителя): – твори декоративно-ужиткового мистецтва; – декоративні композиції, виконані в різних техніках; – символи в орнаментах та народному мистецтві; – мотив “Дерева життя” у декоративно-прикладному мистецтві; аналізує та порівнює (*під керівництвом учителя): – об’ємні та плоскі зображення у декоративно-ужитковому мистецтві; – орнаменти України та інших культур, давніх та сучасних виробів; – розписи різних регіонів України;	досвід; – декоративно-оформлювальні навички. Пізнавальний розвиток вчити: – характеризувати зміст творів декоративно-прикладного мистецтва, їх основні виразні засоби за суттєвими ознаками (на конкретних прикладах); – встановлювати подібність і відмінність між предметами декоративно-ужиткового мистецтва; – порівнювати основні ознаки різних видів декоративно-прикладного мистецтва (на конкретних прикладах); – аналізувати та порівнювати продукти образотворчої діяльності зі зразками декоративно-ужиткового мистецтва; – висловлювати оцінні судження щодо творів народного мистецтва, мотивуючи їх декількома істотними ознаками; розвивати:
--	---	--

	– розташування декору на формі, цілісність форми і декору, колір і поєднання з формою декору; – прийоми виконання шрифтових робіт (елементи декоративно-оформлювальної графіки); – художні техніки та вибір матеріалів для роботи; уміє (*робить спроби за допомогою вчителя): – дотримуватися певної послідовності в процесі виконання декоративної композиції; – створювати декоративну орнаментовану та сюжетно-декоративну композицію; – створювати мотив “Дерева життя”; – використовувати художні засоби оформлювальної графіки в декоративній композиції; – виконувати декоративні композиції як одноосібно, так і в групах;	– образну пам'ять, творчу уяву, допитливість; – пізнавальний інтерес та пізнавальну активність в процесі сприймання творів декоративно-прикладного мистецтва та їх відтворення у власних виробх з опорою на попередній досвід; – елементи творчості у процесі виконання практичних завдань. Мовленнєвий розвиток розвивати: – плануючу, супроводжуючу та регулюючу функції мовлення в процесі виконання декоративно-творчих робіт; – зв'язне усне мовлення. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – естетичне ставлення до народного мистецтва України та інших країн світу; – естетичні потреби у спілкуванні з творами декоративно-ужиткового мистецтва;
--	---	---

МАЛЮВАННЯ З НАТУРИ - Поняття про театральне мистецтво як синтетичне, про художників та майстрів, які беруть участь у створенні вистави. Малювання предметів відповідно до характеру сценічного персонажу, якому ці предмети належать. - Ознайомлення з творами художників-декораторів. Порівняльний аналіз форми та розмірів предметів. Створення ескізів костюмів до вистави. - Види прикладної графіки. Створення шрифтової композиції. - Рекламна графіка. Шрифтова реклама. Виконання візуального ряду до рекламної композиції. - Дизайн. Проектування предметів побуту. Моделювання (ескізи) одягу та виявлення функціональних та конструктивних зв'язків. - Виявлення характеру форм в об'ємі. Засоби живопису виявлення об'єму форм,	- аналізувати та оцінювати результати власної діяльності; <i>дотримується правил</i> техніки безпеки при роботі з різними художніми матеріалами та інструментами. Учень (учениця): <i>виявляє</i> естетичний інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; <i>знає</i> (*розпізнає за допомогою вчителя): - виразні засоби живопису, графіки, скульптури, архітектури; - елементарні закони перспективи; - закони кольорознавства; - особливості різних художніх матеріалів, що застосовуються в різних видах образотворчого мистецтва; <i>має уявлення</i> (*на елементарному рівні) про: - особливості діяльності художника-декоратора; - види графіки; - дизайн, засоби проектної	- самостійність та акуратність; - навички групової та колективної роботи. Сенсомоторний розвиток <i>вчити:</i> - вільно регулювати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань малювання з натури; - доцільно самостійно користуватися основними художніми матеріалами у процесі створення художнього образу; <i>розвивати:</i> - осмисленість та узагальненість зорово-просторового сприймання; - емоційне сприймання колірної гармонії навколишнього світу; - сенсомоторну координацію; - графічно-технічні, живописні навички в роботі з різними художніми матеріалами та художніми техніками. Пізнавальний розвиток
--	---	---

матеріалу предметів, настрою. Лесування, техніка мазками. - Художній образ в образотворчому мистецтві. Створення образів на основі вивчення природних форм і явищ із використанням різних художніх засобів живопису, графіки, скульптури тощо. - Силуетні начерки постаті людини в різних динамічних положеннях із дотриманням пропорційних відношень, схем рухів, певного емоційного стану. - Колір і форма у створенні сценічних і літературних образів, шаржів, карикатури. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Ескіз театральної маски”, “Відгадай персонаж”, “Веселий карнавал”, “Театр ляльок”, “Шкільні новини”, “Афіша до вистави”, “Моє ім’я”, “Чия реклама краща”, “Нас мода одягне в свої кольори”, “В квітах барвистих дівчина сяє”, “Дизайн інтер’єру”, “Колоритний образ”, “Чайний сервіз”, “Як живуть дерева”, “Радість і сум природи”, “Домашній улюбленець”, “Розлючений (грайливий, голодний, веселий) звір”, “Автопортрет”, “Моя родина”, “Посмішка”, “Дружній шарж”, “Герой коміксу” тощо.	діяльності; - засоби зображення властивостей образу людини у стані спокою і в русі; розпізнає та характеризує (*за допомогою вчителя) засоби виразності графіки, живопису, скульптури, архітектури; аналізує та порівнює (*за допомогою вчителя): - особливості наочно сприйнятого матеріалу; - колір природних форм; - художні образи у творах мистецтва та створені самотійно; - літери, написані різними інструментами; спостерігає: - за емоційним станом художнього образу; - красу форми, її пропорції, силует, пластику, об’єм, матеріал; уміє (*намагається під контролем вчителя на елементарному рівні): - виявляти головний елемент композиції в певному форматі; - посильно передавати смислові зв’язки між предметами	вчити: - усвідомлювати роль образотворчого мистецтва, дизайну в житті людей, суспільства, своєму житті; - прекрасне у спостережуваних явищах та об’єктах; розвивати: - емоційно-образну пам’ять; - елементи творчої уяви і фантазії; - прийоми розумової діяльності на ґрунті виділення та узагальнення істотних ознак художнього образу, встановлення логічних зв’язків, абстрагування суттєвих ознак від несуттєвих. Мовленнєвий розвиток розвивати: - зв’язне усне мовлення шляхом розширення та уточнення активного словника характеристиками образів природи, тварин, людей тощо; - уміння посильно виражати мовленнєвими засобами свої відчуття та естетичні переживання від сприймання прекрасного і
---	--	---

Матеріали та техніка виконання (на вибір): – кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, кольорові крейди, воскові крейди, вугілля, простий олівець, пастель тощо; – графічні, живописні та змішані техніки.	та об'єктами, статику та динаміку в композиції; – передавати форму, об'єм, настрій, стан засобами живопису; – передавати особливості побудови, форми, об'єму, простору засобами графіки; – посилено створювати начерки людей з натури та по пам'яті, шаржі, карикатури; – використовувати графічні і колірні засоби виразності при створенні статичної чи динамічної композиції; – аналізувати та оцінювати результати власної діяльності; – використовувати різні посилені техніки, інструменти й матеріали; дотримується правил гігієни та правил культури роботи художніми матеріалами та інструментами.	потворного в житті і мистецтві. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – здатність до вираження в художньо-творчих роботах власного ставлення до краси форми, її пропорцій, силуету, пластики, об'єму, матеріалу; – вміння працювати в колективі, сумісно приймати рішення щодо створення певного художнього образу.
ТЕМАТИЧНЕ МАЛЮВАННЯ • Художній образ як основа мистецтва. Специфіка різних жанрів виявлення художнього образу (змісту форми, засобів виразності та сюжету). • Пропорційність в мистецтві.	Учень (учениця): виявляє естетичний інтерес до образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності; виражає емоційно-особистісне ставлення до своєрідності краси	Сенсомоторний розвиток вчити: – вільно регулювати рухи пальців і кисті руки відповідно завдань малювання з натури; – доцільно самотійно

Створення ескізів декорацій до вистави. • Виявлення настрою засобами живопису. Образ рідної землі в пейзажній композиції. Пейзажні етюди та замальовки. Гармонійний колорит. Створення ескізів однакового пейзажу з різним колористичним вирішенням. • Створення міфологічного образу (дерево-легенда, квітка-міф, людина-птах та ін.). • Композиційна виразність зображення людських взаємин. • Подорожі країнами і континентами. Композиції із зображенням народних костюмів, краєвидів, пам'яток архітектури та побуту. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Беру різнобарвну палітру і землю малюю свою...”, “Лелека – щастя, добробут людині”, “Готуємося до вистави”, “Ранкові роси”, “Захід (схід) сонця”, “Тече річечка через долину”, “Прогулянка по місту”, “Ілюстрація до міфу або легенди”, “У світі снів”, “Свято матері”, “Запальний іспанський танок”, “Мандруємо до країн світу”, “Весела подорож” тощо.	флори і фауни рідного краю і світу; спостерігає: – красу форми, її пропорції, силует, пластику, об’єм, матеріал, настрій; – особливості народних костюмів, краєвидів, пам’яток архітектури та побуту різних країн; має уявлення (*на елементарному рівні) про: – закони і положення про лінійну та повітряну перспективи; – композиційний задум; – пропорційність в мистецтві; – способи передачі настрою, емоційного характеру художнього образу засобами живопису та графіки; аналізує та порівнює: – композиційні прийоми, колористичну гаму, настрій композиції; – реалістичні та міфологічні образи;	користуватися різними художніми матеріалами та художніми техніками у процесі створення художнього образу; розвивати: – цілісність сприймання на основі спостережень за проявами краси у природі, за виразністю форм і рухів тварин та людини; – сенсомоторну координацію; – образотворчі навички. Пізнавальний розвиток вчити: – передавати різними технічними засобами особливості художнього образу у статиці та динаміці із елементарним дотриманням законів лінійної та повітряної перспективи, колористичне зображення стану, настрою; – аналізувати наочно сприйнятий матеріал, порівнювати об’єкти за подібністю й відмінністю, встановлювати логічні зв’язки і відношення; розвивати: – емоційно-образну пам’ять, елементи творчої уяви, фантазії на
---	---	--

Матеріали та техніка виконання (на вибір): – кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, кольорові крейди, воскові крейди, вугілля, простий олівець, пастель тощо; – графічні, живописні та змішані техніки.	– способи створення ескізів декорацій до вистави; уміє (*робить спроби під контролем учителя): – відтворювати задум композиції по пам'яті, за допомогою уяви; – створювати виразні образи за настроєм; – відбивати в малюнку власні уявлення про художній образ; – використовувати художні техніки і прийоми для передачі характеру художнього образу; дотримується доцільного використання технік, матеріалів відповідно до створюваного образу.	основі запам'ятовування художніх образів; – пізнавальну активність й самостійність. Мовленнєвий розвиток розвивати зв'язне усне мовлення шляхом розширення та уточнення активного словника характеристиками образів природи, тварин, людей тощо. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – естетичне сприймання навколишнього світу та мистецтва; – емоційно-особистісне ставлення до краси природи в Україні та в різних країнах світу, національних особливостей образотворчого мистецтва, праці, побуту.
БЕСІДИ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА Аналіз творів і виробів візуального мистецтва з навчальних тем. Орієнтовні теми (на вибір): • “Чарівний світ емоцій та почуттів”. Різноманітність настроїв і почуттів в творах	Учень (учениця): характеризує (*за допомогою вчителя): - власні почуття та естетичні переживання до проявів прекрасного в оточуючій дійсності, предметному світі, творах візуального мистецтва;	Сенсомоторний розвиток розвивати: – сенсорні здібності (почуття кольору, форми, ритму, фактури поверхні тощо); – емоційну чутливість через осмислення й оцінку змісту й

образотворчого мистецтва (радість – сум, добро – зло, спокій – рух, зима – літо). Твори мистецтва, спільні за характером і настроєм. • “Ознайомлення з творами художників-декораторів”. <i>Матеріали для бесіди:</i> фрагменти творів Т.Шевченка, А. Куїнджи “Вечір на Україні”, фотоілюстрації краєвидів України. • “Художні образи в різних видах образотворчого мистецтва (живописі, декоративно-ужитковому мистецтві, скульптурі, архітектурі та графіці)”. • “Народні символи – наші святині”. <i>Матеріали для бесіди:</i> зразки намальованих писанок, зразки вишитого рушника, українського віночка, фотозображення барвінку, верби, калини, вишні, лелеки, соловейка, пшениці, жита, твори декоративно-прикладного мистецтва із зображенням “Дерева життя” тощо. • “Музеї мистецтва”. Найвідоміші музеї мистецтва України. Культурні пам’ятники нашого міста (села). • Подорожі країнами і континентами. Уявні екскурсії до Італії, Німеччини, Франції Китаю тощо. <i>Матеріали для бесіди:</i> ілюстрації із зображенням народних	- засоби художньої виразності декоративно-прикладного мистецтва, живопису, графіки, скульптури, архітектури; - характерні особливості художнього образу у певному емоційному стані, спокою та в русі; висловлює судження (*робить спроби за допомогою вчителя) про: – роль образотворчого мистецтва в житті людей, суспільства, власному житті; – види і жанри образотворчого мистецтва, визначає їх специфіку; – особливості створення художнього образу у різноманітному настрою; – площинні та об’ємні форми мистецтва; наводить приклади (*за допомогою вчителя) творів образотворчого мистецтва; має уявлення про: – своєрідність творчості свого народу та народів світу;	виражальних засобів творів образотворчого мистецтва; – здатність емоційно відгукуватися на різноманітні вияви естетичного у навколишньому світі та мистецтві. Пізнавальний розвиток розвивати: – висловлювати оцінні судження про зміст та особливості художньо-образної мови образотворчого мистецтва, мотивувати їх істотними ознаками; – аналізувати та порівнювати між собою основні ознаки декоративно-прикладного мистецтва, графіки, живопису, скульптури, архітектури; розвивати: – емоційно-образну пам’ять, довільну увагу; – пізнавальний інтерес і пізнавальну активність у процесі сприймання творів і виробів образотворчого мистецтва та прекрасного в навколишньому світі. Мовленнєвий розвиток розвивати:
--	---	---

костюмів, краєвидів, пам'яток архітектури та побуту.	– найбільш видатні пам'ятники культури України та рідного краю; <i>уміє</i> (*намагається): – висловлювати власну оцінку певного твору, виявляючи основну думку художника; – підмічати прекрасне та потворне у спостережуваних явищах, об'єктах, предметах та усвідомлювати їх; <i>поважає</i> світові культурні цінності та своєї країни.	– вміння самостійно висловлювати особистісне ставлення до виявів естетичного в житті та мистецтві, використовуючи відповідну термінологію; – зв'язне усне мовлення. Особистісно-естетичний розвиток <i>розвивати:</i> – особистісно-позитивне, художньо-естетичне ставлення до дійсності, здатність до художнього пізнання світу та його образної оцінки, потреби у спогляданні та милуванні з метою отримання естетичної насолоди від творів мистецтва та явищ навколишнього світу; – елементарні світоглядні орієнтації, основи національної та громадянської свідомості; – художньо-естетичні смаки та інтереси до культурних цінностей України та світу.
---	---	--